

Bruxelles, den 19.10.2017
COM(2017) 620 final

ANNEX 1

BILAG

til

forslag til Rådets afgørelse

om undertegnelse på Unionens vegne og midlertidig anvendelse af ændring nr. 1 af samarbejdsmemorandum NAT-I-9406 mellem Amerikas Forenede Stater og Den Europæiske Union

DA

DA

BILAG
ÆNDRING 1
TIL SAMARBEJDSMEMORANDUM
NAT-I-9406
MELLEML
AMERIKAS FORENEDE STATER
OG
DEN EUROPÆISKE UNION

EFTERSOM Amerikas Forenede Stater og Den Europæiske Union ønsker at ændre samarbejdsmemorandum NAT-I-9406 mellem Amerikas Forenede Stater og Den Europæiske Union, undertegnet i Budapest den 3. marts 2011 ("2011-aftalen")

ER Amerikas Forenede Stater og Den Europæiske Union NÅET TIL ENIGHED OM følgende:

ARTIKEL I

2011-aftalen udgår i sin helhed, inklusive alle bilag og tillæg til 2011-aftalen, og erstattes med addendummet til denne aftale, som omfatter samarbejdsmemorandum NAT-I-9406A, bilag 1 til samarbejdsmemorandum NAT-I-9406A, tillæg 1, 2 og 3 til bilag 1 til samarbejdsmemorandum NAT-I-9406A samt undertillæg 1, 2, 3, 4 og 5 til tillæg 1 til bilag 1 til samarbejdsmemorandum NAT-I-9406A.

ARTIKEL II

IKRAFTTRÆDEN OG OPSIGELSE

- A. Indtil denne aftale, inklusive dens addendum, træder i kraft, anvendes det midlertidigt fra datoen for dets undertegnelse.
- B. Denne aftale, inklusive dens addendum, træder i kraft, når Amerikas Forenede Stater og Den Europæiske Union har givet hinanden skriftlig notifikation om, at deres respektive interne procedurer, som er nødvendige for, at den kan træde i kraft, er afsluttet, og aftalen forbliver i kraft, indtil den opsiges.
- C. Hver part kan opsiges denne aftale, inklusive dens addendum, når som helst med tres (60) dages skriftligt varsel til den anden part. Opsigelse af denne aftale gælder som opsigelse af dens addendum, inklusive alle bilag, tillæg og undertillæg, som parterne har vedtaget i medfør af samarbejdsmemorandummet.

ARTIKEL III

MYNDIGHED

De Forenede Stater og Den Europæiske Union er enige om bestemmelserne i denne aftale, som det fremgår af deres befuldmægtigede repræsentanters underskrifter.

Udfærdiget i den i to eksemplarer på engelsk.

For Amerikas Forenede Stater

For Den Europæiske Union

**ADDENDUM TIL ÆNDRING 1
TIL SAMARBEJDSMEMORANDUM NAT-I-9406
MELLEM
AMERIKAS FORENEDE STATER OG DEN EUROPÆISKE UNION**

SAMARBEJDSMEMORANDUM

NAT-I-9406A

MELLEML

AMERIKAS FORENEDE STATER OG DEN EUROPÆISKE UNION

OM

MODERNISERING AF LUFTRAFIKSTYRINGEN, FORSKNING OG UDVIKLING INDEN FOR CIVIL LUFFTART OG GLOBAL INTEROPERABILITET

EFTERSOM det er et fælles formål for Amerikas Forenede Stater og Den Europæiske Union at fremme og udvikle samarbejdet inden for civil luftfart, og

EFTERSOM et sådant samarbejde vil fremme den civile luftfarts udvikling, sikkerhed og effektivitet i Amerikas Forenede Stater og i Den Europæiske Union

ER Amerikas Forenede Stater og Den Europæiske Union (tilsammen "parterne" og hver for sig "part") NÅET TIL ENIGHED OM at iværksætte fællesprogrammer i overensstemmelse med følgende vilkår:

ARTIKEL I

FORMÅL

- A. Dette samarbejdsmemorandum (memorandummet) og dets bilag, tillæg og undertillæg fastsætter vilkårene for det indbyrdes samarbejde om forskning, udvikling og validering inden for civil luftfart samt i alle faser af moderniseringen af lufttrafikstyringen (ATM). ATM-moderniseringen skal omfatte forsknings-, udviklings-, validerings- og implementeringsaktiviteter med det mål at sikre global interoperabilitet. Til dette formål kan parterne stille personale, ressourcer og dertil knyttede ydelser til rådighed for et samarbejde i det omfang, det kræves i memorandummet og i dets bilag, tillæg og undertillæg. Alle aktiviteter i henhold til dette memorandum og alle dets bilag, tillæg og undertillæg er betingede af, at der findes bevilgede midler og andre nødvendige ressourcer til sådanne formål.
- B Målene for dette memorandum kan nås ved samarbejde på hvert af følgende områder:
- (1) udveksling af oplysninger om programmer og projekter, forskningsresultater eller publikationer
 - (2) gennemførelse af fælles analyser
 - (3) samordning af programmer og projekter vedrørende forskning, udvikling og validering inden for civil luftfart, samordning af ATM-moderniseringsaktiviteter og parternes respektive gennemførelse heraf ved en fælles indsats

- (4) udveksling af videnskabeligt og teknisk personale
 - (5) udveksling af særligt udstyr og software og særlige systemer til forskningsaktiviteter samt kompatibilitetsundersøgelser
 - (6) afholdelse af fælles symposier eller konferencer, og
 - (7) indbyrdes rådslagninger med det formål at iværksætte en samordnet indsats i relevante internationale organer.
- C I det omfang det ikke strider mod gældende love, forskrifter og politikker, med deres eventuelle ændringer, fremmer parterne i videst muligt omfang inddragelse af deltagere i samarbejdsaktiviteter inden for rammerne af dette memorandum og dets bilag, tillæg og undertillæg med det sigte at tilvejebringe sammenlignelige muligheder for deltagelse i hinandens respektive aktiviteter. Parterne inddrager deltagerne i samarbejdsaktiviteter, som gennemføres på grundlag af gensidighed efter følgende principper:
- (1) gensidigt udbytte
 - (2) sammenlignelige muligheder for at gå ind i samarbejdsaktiviteter
 - (3) lige og fair behandling
 - (4) udveksling på det rigtige tidspunkt af viden, der kan få indflydelse på samarbejdsaktiviteterne, og
 - (5) åbenhed.
- D Sådanne samarbejdsaktiviteter skal finde sted i medfør af særskilte bilag, tillæg og undertillæg som defineret i artikel II.

ARTIKEL II

GENNEMFØRELSE

- A. Dette memorandum gennemføres via sine særskilte bilag, tillæg og undertillæg. Bilagene, tillæggene og undertillæggene, som udgør en integreret del af dette memorandum, beskriver efter omstændighederne arten og varigheden af samarbejdet på et bestemt område eller med et bestemt formål, håndteringen af spørgsmål om immateriel ejendomsret, ansvar, finansiering, omkostningsfordeling og andre relevante forhold. Medmindre andet udtrykkelig er fastsat i dette memorandum eller i et af dets bilag, har bestemmelser i dette memorandum forrang for bestemmelser i et bilag, tillæg eller undertillæg, hvis disse strider mod memorandumets bestemmelser.
- B. Samarbejdsaktiviteter i henhold til dette memorandum og dets bilag, tillæg og undertillæg koordineres og forvaltes på vegne af Amerikas Forenede Staters regering af den amerikanske luftfartsstyrelse, Federal Aviation Administration, og på Den Europæiske Unions vegne af Europa-Kommissionen.
- C. Følgende kontorer udpeges til at koordinere og forvalte dette memorandum, og alle anmodninger om ydelser i medfør af dette memorandum skal rettes til dem:
 1. For Amerikas Forenede Stater:
Federal Aviation Administration

Office of International Affairs
Africa, Europe & Middle East Office, AEU
Wilbur Wright Bldg., 6th Floor, East
600 Independence Ave., S.W.
Washington, D.C.
20591 - USA
Telefon: + 1-202-267-1000
Fax: + 1-202-267-7198

2. For Den Europæiske Union:

Europa-Kommissionen
Generaldirektoratet for Mobilitet og Transport
Direktoratet for Lufttransport
Rue de Mot 24
1040 Bruxelles - Belgien
Telefon: + 32-2-299-19-15

- D. Tekniske kontakter mellem programmerne for specifikke aktiviteter etableres som anført i bilagene, tillæggene og undertillæggene til dette memorandum.

ARTIKEL III

FORVALTNING

A. Forvaltning af memorandummet

1. Parterne opretter herved en forvaltningsproces, som gennemføres af repræsentanter for:
 - (a) Amerikas Forenede Stater ved administratoren for Federal Aviation Administration (FAA), og
 - (b) Den Europæiske Union ved generaldirektøren for Europa-Kommissionens Generaldirektorat for Mobilitet og Transport (GD MOVE).Herefter kaldet "parternes repræsentanter".
2. Parternes repræsentanter skal føre tilsyn med samarbejdet om de emner, der er omhandlet i bilagene og de hertil knyttede tillæg og undertillæg til memorandummet.
3. Parternes repræsentanter:
 - (a) vedtager bilag og eventuelle ændringer heraf, og
 - (b) vedtager forslag til på anden måde at ændre dette memorandum.
4. Parternes repræsentanter drøfter inden for rammerne af dette memorandum og dets bilag, tillæg og undertillæg:

- (a) forefaldende spørgsmål og ændringer, der kan påvirke gennemførelsen af dette memorandum og dets bilag, tillæg og undertillæg
 - (b) fælles fremgangsmåder for indførelse af og overgang til nye teknologier og procedurer, herunder forsknings-, evaluerings- og ATM-moderniseringsaktiviteter og andre områder af fælles interesse, og
 - (c) udkast til lovgivning og andre forskrifter hos hver part, der kan få virkninger for den anden parts interesser inden for rammerne af dette memorandum og dets bilag, tillæg og undertillæg
5. Der er ikke krav om, at parternes repræsentanter afholder regelmæssige møder. Der kan indkaldes til møder på ad hoc-basis. Disse møder kan finde sted via telefon, videokonference eller ansigt til ansigt. Beslutninger truffet af parternes repræsentanter dokumenteres og træffes ved konsensus.
6. Parternes repræsentanter kan opfordre eksperter med specifikke fagkundskaber til at deltage ad hoc og kan nedsætte tekniske arbejdsgrupper efter behov.

B. Forvaltning af bilagene

1. Hvert bilag til memorandummet er underlagt sit eget forvaltningsudvalg. Hvert forvaltningsudvalgs formandskab udgøres af repræsentanter for FAA og Europa-Kommissionen på det relevante operationelle niveau og udpeges i det pågældende bilag.
2. Parterne udpeger efter behov andre forvaltningsudvalgsmedlemmer, som repræsenterer deres ansvarsområde.
3. Et forvaltningsudvalg kan opfordre eksperter med specifikke fagkundskaber til at deltage ad hoc.
4. Forvaltningsudvalg fører tilsyn med arbejdet i alle udvalg, arbejdsgrupper og andre grupper, der er nedsat i henhold til de respektive bilag og tilhørende tillæg og undertillæg. Forvaltningsudvalg udarbejder og vedtager sin forretningsorden.
5. Alle et forvaltningsudvalgs beslutninger træffes ved konsensus i formandskabet. Beslutningerne nedfældes skriftligt og underskrives af formandskabet.
6. Forvaltningsudvalg kan drøfte ethvert spørgsmål om, hvordan deres respektive bilag og tilhørende tillæg og undertillæg fungerer. Deres opgaver omfatter:
 - (a) at føre tilsyn med samarbejdet om de emner, der er omhandlet i deres respektive bilag og tilhørende tillæg og undertillæg, og give passende vejledning til personale, som arbejder i henhold hertil
 - (b) inden for rammerne af deres respektive bilag og tilhørende tillæg og undertillæg at udgøre et forum for drøftelse af
 - forefaldende spørgsmål og ændringer, der kan påvirke gennemførelsen af bilag, tillæg og undertillæg
 - fælles fremgangsmåder for indførelse af nye teknologier og procedurer, forsknings-, evaluerings- og ATM-moderniseringsaktiviteter og andre områder af fælles interesse, og
 - udkast til lovgivning og andre forskrifter hos hver part, der kan få virkninger for den anden parts interesser inden for rammerne af deres respektive bilag

- (c) at vedtage og fremsende forslag til parternes repræsentanter med henblik på at ændre deres respektive bilag
- (d) at vedtage tillæg til deres respektive bilag, efter høring af parternes repræsentanter, og eventuelle ændringer heraf
- (e) at vedtage undertillæg til tillæggene til deres respektive bilag og eventuelle ændringer heraf.

ARTIKEL IV

UDVEKSLING AF PERSONALE

Parterne kan udveksle teknisk personale i det omfang, det er nødvendigt for at udføre de aktiviteter, der beskrives i et bilag, tillæg eller undertillæg til dette memorandum. Sådanne udvekslinger skal foregå på de vilkår, der er anført i dette memorandum og dets bilag, tillæg og undertillæg. Teknisk personale, der udveksles af parterne, skal udføre det arbejde, der specificeres i bilaget, tillægget eller undertillægget. Det tekniske personale kan komme fra De Forenede Staters eller Den Europæiske Unions organer eller fra deres kontrahenter efter indbyrdes aftale.

ARTIKEL V

ORDNINGER VEDRØRENDE UDLÅN AF UDSTYR

Den ene part ("udlåner") kan låne udstyr til den anden part ("låner") i medfør af et bilag, tillæg eller undertillæg til dette memorandum. Medmindre andet er fastsat i et bilag, tillæg eller undertillæg, gælder følgende generelle bestemmelser om alle udlån af udstyr:

- A. Udlåner skal oplyse værdien af det stykke udstyr, der skal lånes ud.
- B. Låner overtager forvaringen og besiddelsen af udstyret på udlåners anlæg som udpeget af parterne i bilaget, tillægget eller undertillægget. Udstyret forbliver i låners forvaring og besiddelse, indtil det er leveret tilbage til udlåner i overensstemmelse med litra H.
- C. Låner skal på egen regning transportere eventuelt udstyr til det anlæg, parterne har udpeget i bilaget, tillægget eller undertillægget.
- D. Parterne er hinanden behjælpelige med at tilvejebringe eventuelle tilladelser, herunder eksporttilladelser, der kræves til transport af udstyret.
- E. Det påhviler låner at installere udstyret på det anlæg, parterne har udpeget i bilaget, tillægget eller undertillægget. Udlåner skal om nødvendigt bistå låner med at installere lånt udstyr på vilkår, som parterne er blevet enige om.
- F. I lånetiden skal låner drive og vedligeholde udstyret, så det forbliver i god stand, sikre, at det fortsat kan fungere, og tillade udlåner at inspicere det på ethvert rimeligt tidspunkt.
- G. Udlåner skal bistå låner med at finde kilder til forsyninger med almindelige genstande og særlige dele, der ikke er umiddelbart tilgængelige for låner.
- H. Når det pågældende bilag, tillæg eller undertillæg til dette memorandum udløber eller opsiges, eller når der ikke længere er brug for udstyret, tilbageleverer låner for egen regning udstyret til udlåner.
- I. Ved tab eller beskadigelse af udstyr, der er udlånt i medfør af dette memorandum, og som låner har overtaget forvaringen og besiddelsen af, skal låner, efter udlåners valg,

enten istandsætte udstyret eller erstatte udlåner værdien (som oplyst af udlåner, jf. litra A) af det tabte eller beskadigede udstyr.

- J. Udstyr, der udveksles i medfør af dette memorandum, må kun bruges til forskning, udvikling og validering og ikke på nogen måde til aktiv civil luftfart eller andet operativt formål.
- K. Eventuelle overførsler af teknologi, udstyr eller andet i medfør af dette memorandum er omfattet af parternes gældende love og politikker.

ARTIKEL VI

FINANSIERING

- A. Medmindre andet er fastsat i et bilag, tillæg eller undertillæg til dette memorandum, bærer hver part omkostningerne ved sine aktiviteter i medfør af dette memorandum.
- B. De Forenede Stater har betegnet dette samarbejdsprogram som memorandum nummer NAT-I-9406A, og denne reference skal oplyses i enhver korrespondance om dette memorandum.

ARTIKEL VII

FRIGIVELSE AF OPLYSNINGER

- A. Medmindre det er foreskrevet ved lov eller ved forudgående skriftlig aftale mellem parterne, må ingen af parterne frigive oplysninger eller materiale, der vedrører opgaverne eller har forbindelse til de aftalte programmer i medfør af dette memorandum og dets bilag, tillæg og undertillæg, til andre tredjeparter end i) kontrahenter eller underkontrahenter, der arbejder med opgaverne eller programmerne, i det omfang de er nødvendige for gennemførelsen af disse opgaver og programmer, eller ii) andre af parternes statslige myndigheder.
- B. Bliver en af parterne opmærksom på, at det i henhold til landets love eller forskrifter er eller med rimelighed kan forventes at blive nødvendigt at frigive oplysninger, som falder ind under denne artikels litra A, underretter den hurtigst muligt og inden fremlæggelsen den anden part. Parterne rådfører sig derefter med hinanden om, hvilke skridt der skal tages.

ARTIKEL VIII

IMMATERIELLE RETTIGHEDER

- A. En part, der stiller immateriel ejendom (som i dette memorandum omfatter analyser, rapporter, databaser, software, knowhow, teknisk og forretningsmæssigt følsomme oplysninger, data og optegnelser samt dertil knyttet dokumentation og materiale, uanset i hvilken form og på hvilket medie de måtte være registreret) til rådighed for den anden part i overensstemmelse med vilkårene i et bilag, tillæg eller undertillæg til dette memorandum, bevarer de ejendomsrettigheder til denne immaterielle ejendom, som den havde, da udvekslingen fandt sted. Den part, der stiller et dokument eller anden immateriel ejendom til rådighed i medfør af et bilag, tillæg eller undertillæg til dette memorandum, markerer tydeligt dokumentet eller den immaterielle ejendom som, efter omstændighederne, fortrolig, ejendomsretligt beskyttet eller som en forretningshemmelighed.
- B. Medmindre andet er anført i et bilag, tillæg eller undertillæg til dette memorandum, gælder følgende for den part, der modtager immateriel ejendom fra den anden part i medfør af dette memorandum:

1. Parten erhverver ingen ejendomsret til den immaterielle ejendom, i og med at den modtages fra den anden part.
 2. Parten må ikke uden forudgående skriftligt samtykke fra den anden part fremlægge den immaterielle ejendom for andre tredjeparter end kontrahenter og underkontrahenter, der arbejder på et program, som er knyttet til bilaget, tillægget eller undertillægget til dette memorandum. Fremlægges den immaterielle ejendom for en kontrahent eller underkontrahent, der arbejder på programmet, skal den fremlæggende part:
 - (a) begrænse kontrahentens eller underkontrahentens anvendelse af den immaterielle ejendom til de formål, der er anført i det pågældende bilag, tillæg eller undertillæg, og
 - (b) forbyde kontrahenten eller underkontrahenten at videregive den immaterielle ejendom til tredjeparter, medmindre den anden part på forhånd og skriftligt godkender en sådan videregivelse.
- C. Medmindre andet er anført i et bilag, tillæg eller undertillæg til dette memorandum, ejer parterne i fællesskab immateriel ejendom, der frembringes ved parternes fælles udviklingsarbejde i medfør af dette memorandum og dets bilag, tillæg og undertillæg.
1. Hvert part er berettiget til en ikke-eksklusiv, uigenkaldelig ret i alle lande til at reproducere denne immaterielle ejendom, udarbejde afledte værker på grundlag af den, distribuere den offentligt og oversætte den, forudsat at denne reproduktion, udarbejdelse, distribution og oversættelse ikke indskrænker den anden parts immaterielle ejendomsrettigheder. Hver part har ret til at gennemgå en oversættelse af denne immaterielle ejendom, før den distribueres offentligt.
 2. Alle offentligt distribuerede eksemplarer af artikler i videnskabelige og tekniske tidsskrifter, ikke ejendomsretligt beskyttede videnskabelige rapporter og bøger, der er et direkte resultat af samarbejde i medfør af dette memorandum og dets bilag, tillæg og undertillæg, skal anføre navnene på værkets forfattere, medmindre en forfatter udtrykkelig beder om ikke at blive nævnt.
- D. Hvis en part ikke er enig i, at et dokument eller anden immateriel ejendom, som den anden part har stillet til rådighed i medfør af et bilag, tillæg eller undertillæg til dette memorandum, bør udpeges som fortroligt, ejendomsretligt beskyttet eller en forretningshemmelighed, anmoder denne part den anden om et samråd for at drøfte spørgsmålet. Samrådet kan holdes i tilslutning til et møde mellem parternes repræsentanter, et møde i det relevante forvaltningsudvalg eller et møde i andre udvalg, der måtte blive nedsat i medfør af et bilag, tillæg eller undertillæg til dette memorandum.

ARTIKEL IX

IMMUNITET OG ANSVAR

- A. Parterne behandler spørgsmål om immunitet og ansvar i forbindelse med aktiviteter i medfør af dette memorandum i det relevante bilag, tillæg eller undertillæg efter omstændighederne.
- B. Parterne er enige om, at alle aktiviteter i medfør af dette memorandum og dets bilag, tillæg eller undertillæg skal udføres med den fornødne professionelle omhu, og at enhver rimelig bestræbelse skal gøres for at minimere potentielle risici for tredjeparter og for at opfylde alle sikkerheds- og tilsynskrav.

ARTIKEL X

ÆNDRINGER

- A. Parterne kan ændre dette memorandum og dets bilag, tillæg og undertillæg med en skriftlig aftale, som begge parter har undertegnet. Bilag, tillæg og undertillæg kan ligeledes ændres som fastsat i artikel III.
- B. Ændringer af dette memorandum eller af dets bilag, tillæg eller undertillæg træder i kraft i henhold til betingelserne herfor.

ARTIKEL XI

TVISTBILÆGGELSE

Parterne bilægger tvister om fortolkningen eller anvendelsen af dette memorandum eller dets bilag, tillæg eller undertillæg ved samråd mellem parterne. Parterne indbringer ikke sådanne tvister for en international domstol eller tredjepart med henblik på bilæggelse.

ARTIKEL XII

IKRAFTTRÆDEN OG OPSIGELSE AF BILAG, TILLÆG OG UNDERTILLÆG

- A. Alle individuelle bilag, tillæg eller undertillæg, som er vedtaget i henhold til artikel III efter dette memorandum, træder i kraft i henhold til betingelserne herfor.
- B. Hver part kan opsiges et bilag, tillæg eller undertillæg når som helst med tres (60) dages skriftligt varsel til den anden part. Hver part har et hundrede og tyve (120) dage til at afslutte sine aktiviteter efter opsigelse af et bilag, tillæg eller undertillæg.
- C. Opsigelse af dette memorandum indskrænker ikke parternes rettigheder og forpligtelser i henhold til artikel V, VII, VIII og IX. Hver part har et hundrede og tyve (120) dage til at afslutte sine aktiviteter efter opsigelse af dette memorandum.

BILAG 1
TIL
SAMARBEJDSMEMORANDUM
NAT-I-9406A
MELLEM
AMERIKAS FORENEDE STATER
OG
DEN EUROPÆISKE UNION
MODERNISERING AF LUFTRAFIK OG GLOBAL INTEROPERABILITET

ARTIKEL I

FORMÅL

Formålet med dette bilag er at gennemføre samarbejdsmemorandummet NAT-I-9406A mellem Amerikas Forenede Stater og Den Europæiske Union (memorandummet) ved at fastsætte vilkårene for parternes etablering af samarbejde mellem deres respektive moderniseringsprogrammer for lufttrafikstyringen (ATM), NextGen og det fælles europæiske luftrum med det formål at sikre global interoperabilitet i deres ATM-systemer under hensyntagen til civile og militære luftrumsbrugeres interesser.

ARTIKEL II

PRINCIPPER

Inden for rammerne af parternes ATM-moderniseringsaktiviteter skal parterne i overensstemmelse med principperne i memorandumets artikel I, litra C:

- A. efter omstændighederne tillade modpartens statslige og industrielle organisationer at deltage i deres relevante rådgivende organer og industriinitiativer i overensstemmelse med gældende love og regler samt de pågældende organers og initiativers forretningsordner
- B. bestræbe sig på at give den anden parts interessenter i industrien muligheder for at bidrage til arbejdsprogrammerne og få adgang til oplysninger om og resultater af tilsvarende ATM-moderniseringsaktiviteter
- C. i fællesskab gennem det i medfør af artikel IV i dette bilag nedsatte forvaltningsudvalg i tillæg eller undertillæg udpege de områder, hvor der er specifikke muligheder for deltagelse i hver parts rådgivende organer, initiativer, programmer og -projekter, og
- D. via forvaltningsudvalget overvåge gennemførelsen af dette bilag og efter behov vedtage nye tillæg og undertillæg eller ændringer af eksisterende tillæg og undertillæg i henhold til memorandumets artikel III, litra B.

ARTIKEL III

ARBEJDSOMRÅDE

- A. Arbejdet omfatter bidrag til hver parts ATM-moderniseringsbestrebelsers og har til formål at sikre global interoperabilitet gennem indbyrdes samarbejde. Det omfatter, men er ikke begrænset til, samarbejde på følgende områder:
 - Systemdefinition på højt niveau, driftskoncepter, fastlæggelse af arkitektur og teknisk basisniveau
 - Planlægning af arbejdet og standardiseringsaktiviteter
 - Forskning og udvikling i forbindelse med ATM-initiativer inden for SESAR og NextGen
 - Flyvevejsbaserede operationer
 - Global interoperabilitet og harmonisering, herunder støtte til initiativer under Organisationen for International Civil Luftfart (ICAO)
 - Informationshåndtering
 - Kommunikations-, navigations- og overvågningsinitiativer

- Implementering af ATM-systemer og -kapaciteter
 - Harmonisering af standardernes gennemførelse
 - Performanceparametre i forbindelse med ATM-systemer og -moderniseringsaktiviteter
 - Performanceparametre for luftfartsdrift
 - Økonomiske modeller og analyser
 - Oplysninger om trafikstrømme
 - Sikkerhedsinitiativer inden for lufttrafikstyring
 - Integration af nye luftfartøjer i ATM, herunder systemer for ubemandede fly (Unmanned Aircraft Systems, UAS)
 - Cybersikkerhed inden for ATM
 - Tilskyndelsesmekanismer
 - Menneskelige faktorer
 - Aktiviteter til forbedring af lufthavne.
- B. Efter behov skal parterne på gensidigt grundlag enten hver for sig eller i fællesskab med henblik på indbyrdes udveksling udarbejde rapporter, der beskriver koncepter for anvendelse, modeller, prototyper, evalueringer, valideringer og sammenlignende undersøgelser af de tekniske og driftsmæssige aspekter af ATM. Evalueringer og valideringer kan udføres med forskellige midler som f.eks. simuleringer og praktiske forsøg eller demonstrationer.

ARTIKEL IV FORVALTNING

Parterne opretter et forvaltningsudvalg (ExComm) i medfør af memorandumets artikel III, litra B. Forvaltningsudvalget:

- A. har et formandskab, som udgøres af Federal Aviation Administrations (FAA's) chef for NextGen, eller dennes stedfortræder, og chefen for GD MOVE's kontor for det fælles europæiske luftrum (SES) fra Europa-Kommissionen, eller dennes stedfortræder
- B. består af andre udvalgsmedlemmer, som parterne har udpeget på baggrund af deres ATM-ansvarsområder
- C. mødes mindst én gang om året for at:
 1. føre tilsyn med og gennemgå, hvordan igangværende fælles projekter og aktiviteter, der er defineret i tillæggene og undertillæggene, skrider frem
 2. vurdere de opnåede resultater
 3. føre tilsyn med og sikre en effektiv gennemførelse af dette bilag og efter behov drøfte mekanismer for industriens deltagelse eller henvise spørgsmål til parternes repræsentanter som omhandlet i memorandumets artikel III, litra A
- D. drøfter ethvert spørgsmål, som vedrører gennemførelsen af dette bilag og tilhørende tillæg og undertillæg. I overensstemmelse med memorandumets artikel III, litra B, er ExComm navnlig ansvarlig for:

1. at føre tilsyn med samarbejdet om de emner, der er omhandlet i dette bilag og tilhørende tillæg og undertillæg, og give passende vejledning til personale, som arbejder i henhold hertil
2. inden for rammerne af dette bilag og dets tillæg og undertillæg at udgøre et forum for drøftelse af:
 - forefaldende spørgsmål og ændringer, der kan påvirke gennemførelsen af dette bilag og dets tillæg og undertillæg
 - fælles fremgangsmåder for indførelse af og overgang til nye teknologier og procedurer, herunder forsknings-, evaluerings- og implementeringsaktiviteter og andre områder af fælles interesse, og
 - udkast til lovgivning og andre forskrifter hos hver part, der kan få virkninger for den anden parts interesser inden for rammerne af dette bilag
3. at vedtage og fremsende forslag til parternes repræsentanter med henblik på at ændre dette bilag
4. at vedtage tillæg til dette bilag, efter høring af parternes repræsentanter, og eventuelle ændringer heraf
5. at vedtage undertillæg til tillæggene til dette bilag og eventuelle ændringer heraf
- E. fastsætter sin egen forretningsorden. Alle beslutninger træffes ved konsensus i formandskabet. Beslutningerne nedfældes skriftligt og underskrives af formandskabet
- F. fremmer synergi og sammenhæng og undgår overlapninger af det arbejde, der udføres i henhold til tillæggene eller undertillæggene til dette bilag
- G. sørger efter behov for samordning med andre forvaltningsudvalg, der er nedsat i medfør af memorandummet, for at fremme synergi og sammenhæng og undgå overlapninger af det arbejde, der udføres i henhold til andre bilag til memorandummet
- H. aflægger rapport til parternes repræsentanter efter behov.

ARTIKEL V

IMMUNITET OG ANSVAR

Parterne behandler spørgsmål om immunitet og ansvar i forbindelse med aktiviteter i medfør af dette bilag i de relevante tillæg eller undertillæg efter omstændighederne.

ARTIKEL VI

GENNEMFØRELSE

- A. Alt arbejde, der udføres i medfør af dette bilag, skal beskrives i tillæg eller undertillæg, som bliver en del af dette bilag i det øjeblik, de træder i kraft.
- B. Hvert tillæg og undertillæg nummereres fortløbende og indeholder en beskrivelse af det arbejde, der skal udføres af parterne eller de organer, de udpeger til at udføre arbejdet, herunder: hvor arbejdet skal udføres, og hvor længe det er planlagt til at vare, hvilket personale og andre ressourcer der er nødvendige til gennemførelsen af arbejdet, de anslåede omkostninger og alle andre relevante oplysninger om arbejdet.

ARTIKEL VII

FINANSIELLE BESTEMMELSER

Medmindre andet er fastsat i et tillæg eller undertillæg, bærer hver part omkostningerne ved sine aktiviteter.

ARTIKEL VIII KONTAKTORGANER

Følgende kontorer udpeges til samordning og forvaltning af dette bilag:

1. For Amerikas Forenede Stater:
Federal Aviation Administration
Office of International Affairs
Africa, Europe & Middle East Office, AEU
Wilbur Wright Bldg., 6th Floor, East
600 Independence Avenue, S.W.
Washington, D.C. 20591 - USA
Telefon: + 1 202-267-1000
Fax: + 1 202-267-7198

2. For Den Europæiske Union:
Kontoret for det fælles europæiske luftrum
Generaldirektoratet for Mobilitet og Transport
Direktoratet for Luftransport
Europa-Kommissionen
Rue de Mot 24
1040 Bruxelles - Belgien
Telefon: + 32-2-299-19-15

ARTIKEL IX OPSIGELSE

Opsigelse af dette bilag gælder også som opsigelse af alle tillæg og undertillæg, der er vedtaget i medfør af dette bilag.

Tillæg 1 til bilag 1

TIL

SAMARBEJDSMEMORANDUM

NAT-I-9406A

MELLEML

AMERIKAS FORENEDE STATER

OG

DEN EUROPÆISKE UNION

**SAMARBEJDE MELLEML SESAR OG NEXTGEN OML
FORSKNING, UDVIKLING, VALIDERING OG
GLOBAL INTEROPERABILITET**

ARTIKEL I

Formål

Formålet med dette tillæg er at gennemføre bilag 1 til samarbejdsmemorandummet NAT-I-9406A mellem Amerikas Forenede Stater og Den Europæiske Union ("memorandummet") ved at fastsætte vilkårene for parternes etablering af samarbejde inden for forskning, udvikling og validering med det formål at sikre global interoperabilitet mellem deres respektive moderniseringsprogrammer for lufttrafikstyringen (ATM), NextGen og SESAR, under hensyntagen til civile og militære luftrumsbrugeres interesser.

ARTIKEL II

DEFINITIONER

I dette tillæg forstås ved "validering": bekræftelse gennem hele udviklingscyklussen af, at den foreslåede løsning, herunder konceptet, systemet og procedureerne, opfylder interessenternes behov.

ARTIKEL III

PRINCIPPER

Samarbejdsaktiviteter i medfør af dette tillæg gennemføres på grundlag af gensidighed efter principperne i memorandumets artikel I, litra C.

A. Samordningsudvalget (CCOM), som er nedsat i medfør af artikel V i dette tillæg, fører tilsyn med dette tillægs gennemførelse og udpeger de områder, hvor der er specifikke muligheder for deltagelse i hver parts rådgivende organer, initiativer og forsknings-, udviklings- og valideringsaktiviteter, herunder især områder, hvor der kan ydes bidrag til systemdefinition på højt niveau som f.eks. interoperabilitet, fastlæggelse af arkitektur og teknisk basisniveau. CCOM kan i medfør af artikel V i dette tillæg foreslå undertillæg, som omhandler de udpegede områder.

ARTIKEL IV

ARBEJDSOMRÅDE

A. Arbejdet omfatter bidrag til forskning, udvikling og validering inden for ATM med henblik på global interoperabilitet. Det kan bl.a. omfatte de aktiviteter, der er anført i nr. 1 til 5 i denne artikel.

1. Tværgående aktiviteter

Tværgående aktiviteter omfatter de opgaver, der ikke er specifikke for nogen enkelt operationel eller teknisk udvikling, men omfatter afhængighedsforhold på tværs af SESAR- og NextGen-programmerne. Disse aktiviteter har særlig stor betydning for samarbejdet, da enhver afvigende fremgangsmåde har potentielt vidtrækkende og væsentlige implikationer for harmonisering og interoperabilitet. På dette område er det parternes hensigt at tage følgende forhold op:

- (a) driftskoncept og planlægning af arbejdet
- (b) sikring af separation

- (c) arbejdsplanlægning, herunder planer for standardisering og regulering med det formål at lette synkronisering af gennemførelsen
- (d) forretningsgrundlag og investeringsplanlægning
- (e) miljø
- (f) samordning af den tekniske indsats til støtte for standardiseringsarbejde inden for modernisering af ATM på globalt plan og i ICAO
- (g) synkronisering og sammenhængende udformning af arbejdsplaner på området luftfartselektronik for at sikre luftrumsbrugerne den bedst mulige økonomiske effektivitet, og
- (h) samordnet tilvejebringelse af tekniske og operationelle ændringer, der medfører eller opretholder driftskontinuitet ud fra luftrumsbrugernes synsvinkel.

2. Informationshåndtering

Informationshåndteringen sigter primært mod at sikre tidsmæssigt relevant distribution af korrekte og relevante ATM-relaterede oplysninger til alle interessenter på en sømløs (interoperabel) og sikker måde, der fremmer samarbejdet i beslutningsprocessen. På dette område er det parternes hensigt at tage følgende forhold op:

- (a) interoperabilitet i informationshåndteringen gennem hele systemet (System Wide Information Management, SWIM)
- (b) interoperabilitet i håndteringen af luftfartsinformation (Aeronautical Information Management, AIM), og
- (c) udveksling af meteorologisk information.

3. Flyvevejsstyring

Flyvevejsstyring omfatter udveksling af firedimensionale flyveveje mellem fly indbyrdes og mellem fly og jordstationer, hvad der kræver ensartethed inden for terminologi, definition og udveksling af informationer om flyvninger på ethvert tidspunkt og i alle faser af en flyvning. På dette område er det parternes hensigt at tage følgende forhold op:

- (a) fælles fastlæggelse og udveksling af flyveveje
- (b) flyveplanlægning og dynamisk ajourføring af flyveplaner
- (c) trafikstyring (herunder integration af flyveveje og flyvevejsprognoser)
- (d) integration af systemer for ubemandede fly (Unmanned Aircraft Systems, UAS) i ATM, og
- (e) konvergens mellem driftskoncepterne i SESAR og NextGen, definitioner af ydelserne og deres anvendelser, herunder firedimensional fastlæggelse af flyvej og udvekslingsformater.

4. Interoperabilitet mellem kommunikations-, navigations- og overvågningssystemer og mellem luftbårne systemer

Interoperabilitet mellem kommunikations-, navigations- og overvågningssystemer og mellem luftbårne systemer indebærer planlægning af flyudrustning og udvikling af indbyrdes interoperable luft/luft- og luft/jord-applikationer og -systemer. På dette område er det parternes hensigt at tage følgende forhold op:

- (a) Interoperabilitet mellem luftbåren udrustning, herunder:
 - i. luftbåret kollisionsforebyggende system (Airborne Collision Avoidance System, ACAS)
 - ii. arbejdsplan for luftfartselektronik, og
 - iii. luftbårne separationsstøttesystemer (Airborne Separation Assistance Systems, ASAS) til brug for luft/luft- og luft/jord-støtte til separation fra omgivende trafik.
- (b) Kommunikation, herunder:
 - i. datalinktjenester og -teknologi, og
 - ii. fleksibel kommunikationsarkitektur.
- (c) Navigation, herunder:
 - i. performancebaseret navigation, og
 - ii. anvendelser af globale satellitnavigationssystemer (GNSS) til en route-flyvning og indflyvning, herunder indflyvning med information om vertikale afvigelser.
- (d) Overvågning, herunder:
 - i. ADS-tjenester og -teknologi (ADS: Automatic Dependent Surveillance, afhængig, automatisk overvågning), og
 - ii. jordbaseret overvågning.

5. Samarbejdsprojekter

Samarbejdsprojekter omfatter ad hoc-projekter, for hvilke parterne er enige om, at der er behov for fokuseret samordning og samarbejde.

- B. Efter behov skal parterne på gensidigt grundlag enten hver for sig eller i fællesskab med henblik på indbyrdes udveksling udarbejde rapporter, der beskriver koncepter for anvendelse, modeller, prototyper, evalueringer, valideringer og sammenlignende undersøgelser af de tekniske og driftsmæssige aspekter af ATM. Evalueringer og valideringer kan udføres med forskellige midler som f.eks. simuleringer og praktiske forsøg.

ARTIKEL V

FORVALTNING

I det omfang der er finansieringsmidler til rådighed, iværksætter og forvalter parterne projekter og aktiviteter og sørger for, at det igangværende arbejde forbliver resultatorienteret, pragmatisk og tidsmæssigt relevant, og at overlapninger undgås. Til dette formål nedsættes der et samordningsudvalg (CCOM), som:

- A. har et formandskab, der udgøres af en repræsentant for Federal Aviation Administration (FAA) og en repræsentant for Europa-Kommissionen eller deres respektive stedfortrædere
- B. består af et lige antal deltagere udpeget af FAA og Europa-Kommissionen
- C. mødes mindst to gange om året for at:
1. føre tilsyn med og gennemgå, hvordan igangværende fælles projekter og aktiviteter, som er defineret i undertillæggene, og som gennemføres af arbejdsgrupper nedsat i henhold til denne artikels litra F, skrider frem
 2. vurdere de opnåede resultater
 3. foreslå iværksættelsen af nye projekter og aktiviteter, hvis relevant
 4. udarbejde forslag til undertillæg eller ændringer af undertillæg til dette tillæg, som CCOM forelægger forvaltningsudvalget til vedtagelse, og
 5. overvåge og sikre en effektiv gennemførelse af dette tillæg og efter behov drøfte mekanismer for industriens deltagelse eller henvide spørgsmål til drøftelse i forvaltningsudvalget
- D. fastsætter sin egen forretningsorden. Alle beslutninger træffes ved konsensus i formandskabet. Beslutningerne nedfældes skriftligt og underskrives af formandskabet eller dets respektive stedfortrædere
- E. rapporterer til det forvaltningsudvalg, som er nedsat i medfør af artikel IV i bilag 1 til dette memorandum
- F. nedsætter arbejdsgrupper for enkeltprojekter eller -aktiviteter i medfør af tillægget, hvis relevant. Hver arbejdsgruppe består af et passende og begrænset antal deltagere fra parterne. Arbejdsgrupperne mødes efter behov, udfører de instrukser, CCOM giver dem, og aflægger med jævne mellemrum rapport til udvalget.

ARTIKEL VI

IMMUNITET OG ANSVAR

Parterne kan behandle spørgsmål om immunitet og ansvar i forbindelse med aktiviteter i medfør af dette undertillæg i det relevante tillæg efter omstændighederne.

ARTIKEL VII

GENNEMFØRELSE

- A. Alt arbejde, der udføres i medfør af dette tillæg, skal beskrives i undertillæg, som bliver en del af dette tillæg i det øjeblik, de træder i kraft.
- B. Hvert undertillæg beskriver det arbejde, der skal udføres af parterne eller de arbejdsgrupper, de udpeger til at udføre arbejdet, herunder hvor det skal udføres, og hvor længe det er planlagt til at vare, hvilket personale og andre ressourcer der er nødvendige til gennemførelsen af arbejdet, de anslåede omkostninger og alle andre relevante oplysninger om arbejdet.

ARTIKEL VIII

FINANSIELLE BESTEMMELSER

Medmindre andet er fastsat i et undertillæg til dette tillæg, bærer hver part omkostningerne ved sine aktiviteter.

ARTIKEL IX

KONTAKTORGANER

- A. Følgende kontorer udpeges til samordning og forvaltning af dette tillæg:

- 1. For Amerikas Forenede Stater:
 - Federal Aviation Administration
 - Office of International Affairs
 - Africa, Europe & Middle East Office, AEU
 - Wilbur Wright Bldg., 6th Floor, East
 - 600 Independence Avenue, S.W.
 - Washington, D.C. 20591 - USA
 - Telefon: + 1 202-267-1000
 - Fax: + 1 202-267-7198
- 2. For Den Europæiske Union:
 - Kontoret for det fælles europæiske luftrum
 - Generaldirektoratet for Mobilitet og Transport
 - Direktoratet for Lufttransport
 - Europa-Kommissionen
 - Rue de Mot 24
 - 1040 Bruxelles - Belgien
 - Telefon: + 32 2 296 84 30

- B. Tekniske kontakter mellem programmerne for specifikke aktiviteter etableres som anført i undertillæggene til dette tillæg.

ARTIKEL X

OPSIGELSE

Opsigelse af dette tillæg gælder også som opsigelse af alle undertillæg, som parterne har vedtaget i medfør af dette tillæg.

UNDERTILLÆG 1
TIL TILLÆG 1 TIL BILAG 1 TIL
SAMARBEJDSMEMORANDUM
NAT-I-9406A
MELLEM
AMERIKAS FORENEDE STATER
OG
DEN EUROPÆISKE UNION
SAMARBEJDE MELLEM SESAR OG NEXTGEN OM TVÆRGÅENDE
AKTIVITETER FOR GLOBAL INTEROPERABILITET

ARTIKEL I – FORMÅL

- A. Dette undertillæg 1 til tillæg 1 til bilag 1 ("bilag 1") til samarbejdsmemorandummet NAT-I-9406A ("memorandummet") mellem Amerikas Forenede Stater ("USA") og Den Europæiske Union ("EU") fastsætter vilkårene for samarbejdet om tværgående aktiviteter for global interoperabilitet i NextGen- og SESAR-programmerne.
- B. Dette undertillæg:
 - 1. beskriver det arbejde, der skal udføres, og
 - 2. fastlægger eventuelle undtagelser til bestemmelserne om immaterielle ejendomsrettigheder i memorandumets artikel VIII.

ARTIKEL II – ARBEJDSOMRÅDE

- A. USA og EU ("parterne") er nået til enighed om efter behov at samordne en række aktiviteter af tværgående karakter ("tværgående aktiviteter"), navnlig med hensyn til de nedenfor beskrevne aktiviteter. Federal Aviation Administration ("FAA") gennemfører dette undertillæg på vegne af USA. Europa-Kommissionen gennemfører dette tillæg på vegne af EU og kan til dette formål udpege fællesforetagendet SESAR til at udføre samarbejdsaktiviteter i medfør af dette undertillæg.
- B. Parterne arbejder hen imod fastlæggelsen af en fælles definition af operationskonceptet på de områder, hvor dette er påkrævet for at sikre optimal performance og interoperabilitet for luftrumsbrugere, og bestræber sig på at blive enige om en fælles tidsplan for gennemførelse. Dette arbejde inkluderer specifikke samordningsaktiviteter, som omfatter separationsmetoder, og fastlæggelsen af relaterede lufttrafikstyringstjenester (ATM). Når parterne udfører disse samordningsaktiviteter, tager de følgende i betragtning:
 - 1. den vigtige rolle, som aktiviteterne vil spille, når det gælder støtte til andre samordningsaktiviteter omhandlet i dette tillæg og i andre undertillæg til tillæg 1, og
 - 2. behovet for at: i) fastlægge en samordnet holdning og nå frem til en fælles forståelse af de grundlæggende elementer i SESAR og NextGen, navnlig med hensyn til at opnå passende operationelle, miljømæssige og sikkerhedsmæssige målsætninger, ii) udarbejde supplerende forskrifter og iii) fastsætte metoderne til opnåelse og bevarelse af interoperabilitet under planlagte implementeringer.
- C. Parterne samordner deres respektive planer for standardisering og regulering i forbindelse med de tværgående aktiviteter, der er beskrevet i tillæg 1, for at undgå større interoperabilitetsproblemer som følge af manglende synkronisering af vedtagelsen af nye standarder og forskrifter på globalt plan. Af samme grund bestræber parterne sig på at fastlægge og fremme en harmoniseret tilgang til internationale forskrifter og standarder om fremtidige operationelle og tekniske kapaciteter i Organisationen for International Civil Luftfart.
- D. Parterne samordner deres tilgang til implementeringsforanstaltninger, -metoder og -planlægning for at fremme en sømløs overgang for tekniske og operationelle ændringer til USA's og EU's ATM-systemer og for at opnå en ensretning af tidsfrister og datoer for

den operationelle implementering, hvor interoperabilitetsbehovene er af afgørende vigtighed.

- E. Parterne samordner deres tilgang til operationelle ændringer for at opnå den bedste performance inden for sikkerhed, miljø, menneskelige faktorer og forretningsgrundlag. På dette område skal bedste modelpraksis og forbedringsmetoder tilstræbes og samordnes, navnlig når det gælder om at opnå supplerende mål og forståelse af de underliggende begrundelser for at kunne foretage korrekte sammenligninger af SESAR's og NextGens performanceelementer og indvirkninger.

ARTIKEL III – FORVALTNING OG GENNEMFØRELSE

- A. Arbejde, der udføres i medfør af dette undertillæg, forvaltes på vilkårene i artikel V i tillæg 1. Parterne fastlægger den nærmere forvaltning af de tværgående aktiviteter i et fælles forvaltningsdokument, som vedtages af det samordningsudvalg, der er nedsat i henhold til tillæg 1. Dette dokument beskriver metoderne, rollerne, ansvarsområderne og deltagerne for hvert enkelt foretagende samt arbejdsprocesserne for de tværgående aktiviteter.
- B. Arbejde, der udføres i medfør af dette undertillæg, opdeles yderligere i enkelte tværgående aktiviteter eller grupper af relaterede tværgående aktiviteter. I et arbejdsdokument, som vedtages af det samordningsudvalg, der er nedsat i medfør af tillæg 1, defineres arbejdsområdet for hver enkelt tværgående aktivitet eller hver gruppe af tværgående aktiviteter, udpeges de tekniske kontakter mellem programmerne for begge parter, og beskrives den enkelte aktivitets sammenhæng med de andre aktiviteter.

ARTIKEL IV – FINANSIERING

Hver part påtager sig omkostningerne ved det arbejde, som den udfører i medfør af dette undertillæg.

ARTIKEL V – IMMATERIELLE RETTIGHEDER

Vilkårene i artikel VIII, Immaterielle rettigheder, i dette memorandum er gældende. Hvis en part har brug for adgang til immateriel ejendom, som ejes af den anden part, for at kunne bruge immateriel ejendom, som parterne har udviklet i fællesskab i henhold til dette undertillæg, skal en sådan adgang dog gives af indehaveren på de betingelser, som er anført i memorandumets artikel VIII, litra B, medmindre strengere betingelser for sådanne adgangsrettigheder undtagelsesvis er aftalt mellem parterne.

ARTIKEL VI – KONTAKTORGANER

Parterne informerer hinanden om deres respektive kontaktorganer for teknisk samordning og forvaltning af de tværgående aktiviteter, der skal udføres i medfør af dette undertillæg.

UNDERTILLÆG 2
TIL TILLÆG 1 TIL BILAG 1 TIL
SAMARBEJDSMEMORANDUM
NAT-I-9406A
MELLE
AMERIKAS FORENEDE STATER
OG
DEN EUROPÆISKE UNION
SAMARBEJDE MELLE
SESAR OG NEXTGEN OM
INFORMATIONSHÅN
TERING FOR GLOBAL INTEROPERABILITET

ARTIKEL I – FORMÅL

- A. Dette undertillæg 2 til tillæg 1 til bilag 1 ("tillæg 1") til samarbejdsmemorandummet NAT-I-9406A ("memorandummet") mellem Amerikas Forenede Stater ("USA") og Den Europæiske Union ("EU") fastsætter vilkårene for samarbejdet om informationshåndtering for global interoperabilitet i NextGen- og SESAR-programmerne.
- B. Dette undertillæg:
1. beskriver det arbejde, der skal udføres, og
 2. fastlægger eventuelle undtagelser til bestemmelserne om immaterielle ejendomsrettigheder i memorandumets artikel VIII.

ARTIKEL II – ARBEJDSOMRÅDE

- A. USA og EU ("parterne") er nået til enighed om efter behov at samordne en række aktiviteter inden for informationshåndtering, navnlig med hensyn til udveksling af oplysninger, der støtter en netcentrisk interoperabel lufttrafikstyringskapacitet ("ATM"), som er baseret på SWIM-konceptet (System-Wide Information Management), tilsammen kaldet "informationshåndteringsaktiviteterne", som er beskrevet nærmere i afsnittene nedenfor. Federal Aviation Administration ("FAA") gennemfører dette undertillæg på vegne af USA. Europa-Kommissionen gennemfører dette tillæg på vegne af EU og kan til dette formål udpege fællesforetagendet SESAR til at udføre samarbejdsaktiviteter i medfør af dette undertillæg.
- B. Parterne samarbejder om at fastlægge og gennemføre en interoperabel teknisk SWIM-infrastruktur. Dette arbejde omfatter fastlæggelsen af kernekapaciteter for en interoperabel teknisk SWIM-infrastruktur. De inkluderer, men er ikke begrænset til: mønstre for udveksling af fælles meddelelser, registreringstjenester (herunder kartotek og sagsoplysninger), sikkerhedstjenester, ensartet udformning af de vigtige oplysninger, der udveksles, herunder deres attributter, og muliggørelse af optimal ATM-driftsperformance i alle SESAR- og NextGen-regioner. Der fastlægges fælles informationshåndteringsfunktioner efter behov. Parterne overvejer integrationen af fly og lufthavne som en del af den tekniske SWIM-infrastruktur.
- C. Parterne udvikler en ensartet terminologi for rettidig, præcis og sikker formidling af oplysninger til støtte for ATM-samarbejdsbaseret beslutningstagning for både jord- og flyveoperationer, hvis en sådan terminologi vil forbedre og/eller opretholde interoperabiliteten til støtte for operationer med høj performance. I forbindelse med udarbejdelsen af en ensartet terminologi overvejer parterne, hvordan denne terminologi kan støtte de andre samordningsaktiviteter, der er omfattet af dette undertillæg og andre undertillæg. Parterne fremmer også en fælles forståelse af de grundlæggende elementer i en af de centrale kapaciteter i både SESAR's og NextGens operationelle koncept, nemlig at bidrage til leveringen af de rette oplysninger til de rette mennesker på det rette tidspunkt for at gøre det lettere at træffe de rette operationelle beslutninger.
- D. Parterne samordner deres respektive informationshåndteringsaktiviteter for at opnå en ensartet håndtering af information inden for og på tværs af Aeronautical Information Management ("AIM"), udveksling af meteorologisk information og flyveplanlægning, som fastsat i undertillæg 3 til tillæg 1, idet der tages hensyn til fælles operationelle scenarier, som kræver information: i) at yde støtte ved strategisk planlægning og

gennemførelse og i faserne efter flyvningen, og ii) at opnå interoperable og fælles krav til informationsperformance.

- E. Parterne udvider efter behov informationshåndterings omfang til andre informationsudvekslingsområder for at forbedre SESAR's og NextGens performanceelementer og indvirkninger.

ARTIKEL III – FORVALTNING OG GENNEMFØRELSE

- A. Arbejde, der udføres i medfør af dette undertillæg, forvaltes på vilkårene i artikel V i tillæg 1. Parterne fastlægger den nærmere forvaltning af informationshåndteringsaktiviteterne i et fælles forvaltningsdokument, som vedtages af det samordningsudvalg, der er nedsat i medfør af tillæg 1. Dette dokument beskriver metoderne, rollerne, ansvarsområderne og deltagerne for hvert enkelt foretagende samt arbejdsprocesserne for informationshåndteringsaktiviteterne.
- B. Arbejde, der udføres i medfør af dette undertillæg, opdeles yderligere i enkelte informationshåndteringsaktiviteter eller grupper af relaterede informationshåndteringsaktiviteter. I et arbejdsdokument, som vedtages af det samordningsudvalg, der er nedsat i medfør af tillæg 1, defineres arbejdsområdet for hver enkelt informationshåndteringsaktivitet eller hver gruppe af informationshåndteringsaktiviteter, udpeges de tekniske kontakter mellem programmerne for begge parter, og beskrives den enkelte aktivitets sammenhæng med de andre aktiviteter.

ARTIKEL IV – FINANSIERING

Hver part påtager sig omkostningerne ved det arbejde, som den udfører i medfør af dette undertillæg.

ARTIKEL V – IMMATERIELLE RETTIGHEDER

Vilkårene i artikel VIII, Immaterielle rettigheder, i dette memorandum er gældende. Hvis en part har brug for adgang til immateriel ejendom, som ejes af den anden part, for at kunne bruge immateriel ejendom, som parterne har udviklet i fællesskab i henhold til dette undertillæg, skal en sådan adgang dog gives af indehaveren på de betingelser, som er anført i memorandumets artikel VIII, litra B, medmindre strengere betingelser for sådanne adgangsrettigheder undtagelsesvis er aftalt mellem parterne.

ARTIKEL VI – KONTAKTORGANER

Parterne informerer hinanden om deres respektive kontaktorganer for teknisk samordning og forvaltning af de informationshåndteringsaktiviteter, der skal udføres i medfør af dette undertillæg.

UNDERTILLÆG 3
TIL TILLÆG 1 TIL BILAG 1 TIL
SAMARBEJDSMEMORANDUM
NAT-I-9406A
MELLEML
AMERIKAS FORENEDE STATER
OG
DEN EUROPÆISKE UNION
SAMARBEJDE MELLEM SESAR OG NEXTGEN OM FLYVEVEJSSTYRING FOR
GLOBAL INTEROPERABILITET

ARTIKEL I – FORMÅL

- A. Dette undertillæg 3 til tillæg 1 til bilag 1 ("bilag 1") til samarbejdsmemorandummet NAT-I-9406A ("memorandummet") mellem Amerikas Forenede Stater ("USA") og Den Europæiske Union ("EU") fastsætter vilkårene for samarbejdet om flyvevejsstyringsaktiviteter for global interoperabilitet i NextGen- og SESAR-programmerne.
- B. Dette undertillæg:
 - 1. beskriver det arbejde, der skal udføres, og
 - 2. fastlægger eventuelle undtagelser til bestemmelserne om immaterielle ejendomsrettigheder i memorandumets artikel VIII.

ARTIKEL II – ARBEJDSOMRÅDE

- A. USA og EU ("parterne") er nået til enighed om efter behov at samordne en række aktiviteter inden for flyvevejsstyring ("flyvevejsstyringsaktiviteter"). Dette område er en af de centrale kapaciteter i SESAR's og NextGens operationelle koncept, og det er nødvendigt med samordning for at sikre, at der er en fælles forståelse af flyvevejene, forbindelsen til flyveplanlægning, strategisk planlægning, gennemførelse og faserne efter flyvningen samt med hensyn til alle luftrumsbrugere, herunder ubemandede fly (Unmanned Aircraft Systems, "UAS"). Disse aktiviteter er beskrevet nærmere i afsnittene nedenfor. Federal Aviation Administration ("FAA") gennemfører dette undertillæg på vegne af USA. Europa-Kommissionen gennemfører dette tillæg på vegne af EU og kan til dette formål udpege fællesforetagendet SESAR til at udføre samarbejdsaktiviteter i medfør af dette undertillæg.
- B. Parterne samarbejder om udviklingen af en fælles definition af firedimensionale flyveveje med henblik på forskellige operationelle scenarier, der beskriver det kommende lufttrafikstyringsmiljø, samt et udvekslingsformat (som støtter luft/jord-, luft/luft- og jord/jord-dataudveksling og overgangen til SWIM-formater (informationshåndtering gennem hele systemet)), der fører til en interoperabel og performanceorienteret løsning, som kan formaliseres gennem relevante standardiseringsaktiviteter i EUROCAE, RTCA og Organisationen for International Civil Luftfart, som omhandlet i undertillæg 1 til tillæg 1.
- C. I forbindelse med firedimensionale flyvevejsoperationer samordner parterne udviklingen af koncepter for: flyveplanlægning og operationel strategisk planlægning, planlægning under flyvningens gennemførelse, dynamisk ajourføring af flyveveje under flyvningen samt analyse og arkivering efter flyvningen. Formålet med en sådan samordning er globalt interoperable og fælles performancekrav.
- D. Parterne samordner koncepterne for afbalancering af efterspørgsel og kapacitet, trafiksynkronisering og konfliktstyringsapplikationer. Denne samordning omfatter udveksling af oplysninger om underliggende luft- og jordbaserede flyvevejsprognoser og deres integration i systemer og operationelle procedurer, som fører til globalt interoperable og fælles performanceløsninger.
- E. Parterne samordner udviklingen af operationelle metoder, procedurer og teknologiske krav for at integrere UAS-operationer i det civile luftrums instrumentflyveregler med henblik på globalt interoperable og fælles performanceløsninger. Formålet med en

sådan samordning er at sørge for en sikker integration af UAS-operationer i luftrum, hvor der finder bemandede civile operationer sted.

ARTIKEL III – FORVALTNING OG GENNEMFØRELSE

- A. Arbejde, der udføres i medfør af dette undertillæg, forvaltes på vilkårene i artikel V i tillæg 1. Parterne fastlægger den nærmere forvaltning af flyvevejsstyringsaktiviteterne i et fælles forvaltningsdokument, som vedtages af det samordningsudvalg, der er nedsat i medfør af tillæg 1. Dette dokument beskriver metoderne, rollerne, ansvarsområderne og deltagerne for hvert enkelt foretagende samt arbejdsprocesserne for flyvevejsstyringsaktiviteterne.
- B. Arbejde, der udføres i medfør af dette undertillæg, opdeles yderligere i enkelte flyvevejsstyringsaktiviteter eller grupper af relaterede flyvevejsstyringsaktiviteter. I et arbejdsdokument, som vedtages af det samordningsudvalg, der er nedsat i medfør af tillæg 1, medtages de nærmere bestemmelser om arbejdsområdet for hver enkelt flyvevejsstyringsaktivitet eller hver gruppe af flyvevejsstyringsaktiviteter, udpeges de tekniske kontakter mellem programmerne for begge parter, og beskrives den enkelte aktivitets sammenhæng med de andre aktiviteter.

ARTIKEL IV – FINANSIERING

Hver part påtager sig omkostningerne ved det arbejde, som den udfører i medfør af dette undertillæg.

ARTIKEL V – IMMATERIELLE RETTIGHEDER

Vilkårene i artikel VIII, Immaterielle rettigheder, i dette memorandum er gældende. Hvis en part har brug for adgang til immateriel ejendom, som ejes af den anden part, for at kunne bruge immateriel ejendom, som parterne har udviklet i fællesskab i henhold til dette undertillæg, skal en sådan adgang dog gives af indehaveren på de betingelser, som er anført i memorandumets artikel VIII, litra B, medmindre strengere betingelser for sådanne adgangsrettigheder undtagelsesvis er aftalt mellem parterne.

ARTIKEL VI – KONTAKTORGANER

Parterne informerer hinanden om deres respektive kontaktorganer for teknisk samordning og forvaltning af de flyvevejsstyringsaktiviteter, der skal udføres i medfør af dette undertillæg.

UNDERTILLÆG 4
TIL TILLÆG 1 TIL BILAG 1 TIL
SAMARBEJDSMEMORANDUM
NAT-I-9406A
MELLE
AMERIKAS FORENEDE STATER
OG
DEN EUROPÆISKE UNION
SAMARBEJDE MELLE
INTEROPERABILITET MELLE
INTEROPERABILITET

ARTIKEL I – FORMÅL

- A. Dette undertillæg 4 til tillæg 1 til bilag 1 ("bilag 1") til samarbejdsmemorandummet NAT-I-9406A ("memorandummet") mellem Amerikas Forenede Stater ("USA") og Den Europæiske Union ("EU") fastsætter vilkårene for samarbejdet om kommunikations-, navigations- og overvågningssystemer ("CNS") og aktiviteter vedrørende interoperabilitet mellem luftbårne systemer for global interoperabilitet i NextGen- og SESAR-programmerne.
- B. Dette undertillæg:
1. beskriver det arbejde, der skal udføres, og
 2. fastlægger eventuelle undtagelser til bestemmelserne om immaterielle ejendomsrettigheder i memorandumets artikel VIII.

ARTIKEL II – ARBEJDSOMRÅDE

USA og EU ("parterne") er nået til enighed om efter behov at samordne aktiviteter inden for CNS, frekvensadministration og interoperabilitet mellem luftbårne systemer ("CNS-aktiviteter og aktiviteter vedrørende interoperabilitet mellem luftbårne systemer"), navnlig med hensyn til de nedenfor beskrevne aktiviteter. Federal Aviation Administration ("FAA") gennemfører dette undertillæg på vegne af USA. Europa-Kommissionen gennemfører dette tillæg på vegne af EU og kan til dette formål udpege fællesforetagendet SESAR til at udføre samarbejdsaktiviteter i medfør af dette undertillæg.

A. Kommunikation

1. Parterne arbejder på at sikre interoperabilitet mellem fremtidige kommunikationsteknologier, herunder:
 - (a) luft/jord- og luft/luft-datalinktjenester
 - (b) delnet, herunder et jordbaseret system (f.eks. det digitale luftfartskommunikationssystem på L-båndet), et lufthavnscentreret system med kort rækkevidde og høj båndbredde (dvs. det mobile lufthavnskommunikationssystem), fremtidige satellitkommunikationsløsninger og forvaltningsfunktioner for kommunikationssystemet (f.eks. multilinkforvaltning, forvaltning af tjenestekvalitet og sikkerhed), og
 - (c) en mulig forbindelse mellem militære luftfartøjer og lufttrafikstyringssystemet via et militært datalink.
2. Parterne sørger for samordning for at sikre en effektiv udnyttelse af radiofrekvenserne, og at de nye teknologier er fri for skadelig interferens.
3. Parterne samordner ligeledes deres tilgang til udvikling af luftfartselektronik, navnlig udviklingen af en fleksibel kommunikationsarkitektur, hvor der f.eks. bruges softwaredefinerede radioer om bord på fly.

B. Navigation

Parterne arbejder på at sikre interoperable navigationsinfrastrukturer til støtte for performancebaserede navigationsprocedurer ved en route-flyvning og på terminalmanøvreringsområdet, idet der tages hensyn til mulighederne for at rationalisere jordbaseret navigationsinfrastruktur (f.eks. VOR). Parternes samordning af interoperabiliteten mellem navigationsinfrastrukturer:

1. baserer løsningerne på det globale satellitnavigationssystems konstellation
2. sørger for fælles løsninger med hensyn til præcisionsindflyvning og ikkepræcisionsindflyvning ved hjælp af jordbaserede eller satellitbaserede forstærkningssystemer, og
3. omfatter samordning af tilgangene til udviklingen af flyelektronik med multimodale modtagere.

C. Overvågning

1. Parterne arbejder på at sikre, at deres respektive automatiske positionsovervågningsplaner (Automatic Dependent Surveillance-Broadcast, "ADS-B") er konsekvente, og de støtter samtidig behovet for både applikationer til jordbaseret overvågning og luftbårne separationsstøttesystemer (Airborne Separation Assistance Systems, "ASAS") gennem udviklingen af "ADS-B Out/In"-kapacitet.
2. Parterne kan overveje mulighederne for i) at udvide brugstiden for 1090 ADS-B-støttesystemet og ii) at indføre et nyt system for ADS-B.

D. Interoperabilitet mellem luftbårne systemer

1. Parterne arbejder på at sikre harmonisering af planlægningsaktiviteter for flyelektronik i SESAR og NextGen med det formål at fastsætte ensartede flyelektronikstandarder, der opfylder behovene både i SESAR og NextGen.
2. Parterne samordner oprettelsen af en funktionel arkitektur, der støtter både SESAR's og NextGens konceptelementer (f.eks. firedimensionale operationer, et luftbåret kollisionsforebyggende system ("ACAS") og ASAS-funktioner) samt deres støttesystemer (f.eks. CNS), og som kan instantieres på flere fysiske flyplatforme (f.eks. fjerntrafik, regionalflyvning, almenflyvning og militærflyvning) under hensyntagen til både fremtidige aspekter og retrofitaspekter.

E. Frekvenser

Parterne:

1. samordner udviklingen af frekvens effektive CNS-systemer, og
2. samarbejder om at holde radiofrekvenserne for luftfart fri for skadelig interferens og sikrer tilgængeligheden af de nødvendige frekvenser til driften af nuværende og kommende CNS-systemer.

ARTIKEL III – FORVALTNING OG GENNEMFØRELSE

- A. Arbejde, der udføres i medfør af dette undertillæg, forvaltes på vilkårene i artikel V i tillæg 1. Parterne fastlægger den nærmere forvaltning af CNS-aktiviteter og aktiviteter vedrørende interoperabilitet mellem luftbårne systemer i et fælles forvaltningsdokument, som vedtages af det samordningsudvalg, der er nedsat i medfør af tillæg 1. Dette dokument beskriver metoderne, rollerne, ansvarsområderne og deltagerne for hvert enkelt foretagende samt arbejdsprocesserne for CNS-aktiviteter og aktiviteter vedrørende interoperabilitet mellem luftbårne systemer.
- B. Arbejde, der udføres i medfør af dette undertillæg, opdeles yderligere i enkelte CNS-aktiviteter og aktiviteter vedrørende interoperabilitet mellem luftbårne systemer eller grupper af relaterede CNS-aktiviteter og aktiviteter vedrørende interoperabilitet mellem luftbårne systemer. I et arbejdsdokument, som vedtages af det samordningsudvalg, der er nedsat i medfør af tillæg 1, medtages de nærmere bestemmelser om arbejdsområdet for hver enkelt CNS-aktivitet og aktivitet vedrørende interoperabilitet mellem luftbårne systemer eller hver gruppe af CNS-aktiviteter og aktiviteter vedrørende interoperabilitet mellem luftbårne systemer, udpeges de tekniske kontakter mellem programmerne for begge parter, og beskrives den enkelte aktivitetssammenhæng med de andre aktiviteter.

ARTIKEL IV – FINANSIERING

Hver part påtager sig omkostningerne ved det arbejde, som den udfører i medfør af dette undertillæg.

ARTIKEL V – IMMATERIELLE RETTIGHEDER

Vilkårene i artikel VIII, Immaterielle rettigheder, i dette memorandum er gældende. Hvis en part har brug for adgang til immateriel ejendom, som ejes af den anden part, for at kunne bruge immateriel ejendom, som parterne har udviklet i fællesskab i henhold til dette undertillæg, skal en sådan adgang dog gives af indehaveren på de betingelser, som er anført i memorandumets artikel VIII, litra B, medmindre strengere betingelser for sådanne adgangsrettigheder undtagelsesvis er aftalt mellem parterne.

ARTIKEL VI – KONTAKTORGANER

Parterne informerer hinanden om deres respektive kontaktorganer for teknisk samordning og forvaltning af de CNS-aktiviteter og aktiviteter vedrørende interoperabilitet mellem luftbårne systemer, der skal udføres i medfør af dette undertillæg.

UNDERTILLÆG 5
TIL TILLÆG 1 TIL BILAG 1 TIL
SAMARBEJDSMEMORANDUM
NAT-I-9406A
MELLE
AMERIKAS FORENEDE STATER
OG
DEN EUROPÆISKE UNION
SAMARBEJDE MELLE SESAR **OG** **NEXTGEN OM SAMARBEJDSPROJEKTER**
FOR GLOBAL INTEROPERABILITET

ARTIKEL I – FORMÅL

- A. Dette undertillæg 5 til tillæg 1 til bilag 1 ("bilag 1") til samarbejdsmemorandummet NAT-I-9406A ("memorandummet") mellem Amerikas Forenede Stater ("USA") og Den Europæiske Union ("EU") fastsætter vilkårene for samarbejdsprojekter for global interoperabilitet i NextGen- og SESAR-programmerne.
- B. Dette undertillæg:
 - 1. beskriver det arbejde, der skal udføres, og
 - 2. fastlægger eventuelle undtagelser til bestemmelserne om immaterielle ejendomsrettigheder i memorandumets artikel VIII.

ARTIKEL II – ARBEJDSOMRÅDE

USA og EU ("parterne") er nået til enighed om efter behov at samordne en række samarbejdsprojekter, navnlig, men ikke begrænset til, de nedenfor beskrevne aktiviteter. Federal Aviation Administration ("FAA") gennemfører dette undertillæg på vegne af USA. Europa-Kommissionen gennemfører dette tillæg på vegne af EU og kan til dette formål udpege fællesforetagendet SESAR til at udføre samarbejdsaktiviteter i medfør af dette undertillæg.

- A. Parterne er enige om, at formålet med samarbejdsprojekter i medfør af dette undertillæg er at forbedre de transatlantiske flyvningers performance, med fokus på implementeringen af teknologier og procedurer for luftfartsbrugere. Dette samarbejde vil også give mulighed for dataindsamling, som muliggør en standardisering af analyser og målemetoder.
- B. Parterne samarbejder om initiativet vedrørende atlantisk interoperabilitet med henblik på reducerede emissioner (AIRE-aftalen) for at fremskynde implementeringen af miljøvenlige lufttrafikstyringsløsninger. Samarbejdet kan omfatte, men er ikke begrænset til, udveksling af oplysninger om bedste praksis, fælles programplanlægning og, hvor det er muligt, gennemførelse af fælles eller samordnede præoperationelle valideringsprojekter.

ARTIKEL III – FORVALTNING OG GENNEMFØRELSE

- A. Arbejde, der udføres i medfør af dette undertillæg, forvaltes på vilkårene i artikel V i tillæg 1. Parterne fastlægger den nærmere forvaltning af samarbejdsprojekterne i et fælles forvaltningsdokument, som vedtages af det samordningsudvalg, der er nedsat i henhold til tillæg 1. Dette dokument beskriver metoderne, rollerne, ansvarsområderne og deltagerne for hvert enkelt foretagende samt arbejdsprocesserne for samarbejdsprojekterne.
- B. Arbejde, der udføres i medfør af dette undertillæg, opdeles yderligere i enkelte samarbejdsprojekter eller grupper af relaterede samarbejdsprojekter. I et arbejdsdokument, som vedtages af det samordningsudvalg, der er nedsat i medfør af tillæg 1, medtages de nærmere bestemmelser om arbejdsområdet for hvert enkelt samarbejdsprojekt eller hver gruppe af samarbejdsprojekter, udpeges de tekniske

kontakter mellem programmerne for begge parter, og beskrives den enkelte aktivitets sammenhæng med de andre aktiviteter.

ARTIKEL IV – FINANSIERING

Hver part påtager sig omkostningerne ved det arbejde, som den udfører i medfør af dette undertillæg.

ARTIKEL V – IMMATERIELLE RETTIGHEDER

Vilkårene i artikel VIII, Immaterielle rettigheder, i dette memorandum er gældende. Hvis en part har brug for adgang til immateriel ejendom, som ejes af den anden part, for at kunne bruge immateriel ejendom, som parterne har udviklet i fællesskab i henhold til dette undertillæg, skal en sådan adgang dog gives af indehaveren på de betingelser, som er anført i memorandumets artikel VIII, litra B, medmindre strengere betingelser for sådanne adgangsrettigheder undtagelsesvis er aftalt mellem parterne.

ARTIKEL VI – KONTAKTORGANER

Parterne informerer hinanden om deres respektive kontaktorganer for teknisk samordning og forvaltning af de samarbejdsprojekter, der skal udføres i medfør af dette undertillæg.

Tillæg 2 til bilag 1

TIL

SAMARBEJDSMEMORANDUM

NAT-I-9406A

MELLEM

AMERIKAS FORENEDE STATER

OG

DEN EUROPÆISKE UNION

**SAMARBEJDE OM MÅLING AF LUFTRAFIKSTYRINGS-
PERFORMANCE**

ARTIKEL I

FORMÅL

Formålet med dette tillæg er at gennemføre bilag 1 til samarbejdsmemorandummet NAT-I-9406A mellem Amerikas Forenede Stater og Den Europæiske Union ("memorandummet") ved at fastsætte vilkårene for samarbejdet om at udvikle sammenlignelige måleenheder for driftsperformance, herunder måleenheder, som vedrører gate-to-gate-driftsperformance og omkostningseffektivitet, samt lufttrafikstyringssystemets (ATM's) indflydelse på brændstoffektiviteten. Sammenlignelige måleenheder og metoder er en central del af industriens konsensus og samarbejde. Dette arbejde er en fortsættelse af USA's og Europas sammenligning af ATM-relaterede driftsperformance-rapporter udarbejdet af Federal Aviation Administration (FAA) og Den Europæiske Organisation for Luftfartens Sikkerhed (Eurocontrol), offentliggjort første gang i 2009.

ARTIKEL II

PRINCIPPER

Samarbejdsaktiviteter i medfør af dette tillæg gennemføres på grundlag af gensidighed efter principperne i memorandumets artikel I, litra C.

Et udvalg for gennemgang af performanceanalyser (PARC), som er nedsat i medfør af artikel IV i dette tillæg, fører tilsyn med gennemførelsen af dette tillæg. PARC kan i medfør af artikel IV i dette tillæg foreslå undertillæg, som omhandler de udpegede områder.

ARTIKEL III

ARBEJDSOMRÅDE

- A. Arbejdet omfatter bidrag til en fælles ramme for performancemåling for ATM. Det kan bl.a. omfatte, men er ikke begrænset til, de aktiviteter, der er anført i litra A, nr. 1, og litra A, nr. 2, i denne artikel:
1. Udarbejdelse af fælles definitioner og data for at fremme en uddannelsesmæssig udveksling af oplysninger om udfordringer og resultater af hver parts ATM-performancemålinger
 2. Indførelse af en standardmetode til vurdering af driftsperformance, som støtter fælles fokusområder. De nuværende performancerammer, der anvendes i Den Europæiske Union og USA, skal være et input til denne udvikling.
- B. Efter behov skal parterne på gensidigt grundlag, enten hver for sig eller i fællesskab med henblik på indbyrdes udveksling, udarbejde analyser og rapporter, hvor der er fokus på fælles metoder, for at frembringe sammenlignelige resultater i henhold til nedenstående retningslinjer:
1. resultaterne skal bygge på den fælles rapport fra FAA og Eurocontrol fra 2009, hvor man sammenligner driftsperformance
 2. analyserne skal omfatte detaljerede oversigter over forsinkelser og brændstoffektivitet opdelt efter flyvningsfase (gate-to-gate, taxi, afgang, flyvning ved marchhøjde og nedstigning)
 3. resultaterne skal, i den udstrækning begge parter finder det hensigtsmæssigt, omfatte performance på facilitetsniveau i overensstemmelse med nuværende FAA- og Eurocontrol-rapporter

4. under analysens gennemførelsesproces skal data og detaljerede metoder deles mellem parterne for at sikre, at metoderne er ensartede, og
 5. analyserne skal identificere de faktorer, der alt efter omstændighederne er årsag til performanceforskelle, herunder vejrforhold, planlægningspraksis og ATM-teknologier og -procedurer.
- C. Parterne er enige om, at kommende samarbejdsområder kan omfatte en opdeling af omkostningerne ved flynavigationstjenester og relaterede omkostningseffektivitetsmål.
- D. Parterne forventer, at gennemførelsen af fælles analyser eller udarbejdelsen af periodiske rapporter om den opnåede performance bliver en løbende proces. Parterne er enige om at gøre resultaterne af dette arbejde offentligt tilgængelige, medmindre andet beslutes af parterne i fællesskab, i det omfang det er foreneligt med gældende ret.

ARTIKEL IV

FORVALTNING

I det omfang der er finansieringsmidler til rådighed, iværksætter og forvalter parterne projekter og aktiviteter og sørger for, at det igangværende arbejde forbliver resultatorienteret, pragmatisk og tidsmæssigt relevant, og at overlapninger undgås. Til dette formål nedsættes der et udvalg for gennemgang af performanceanalyser (PARC), som:

- A. har et formandskab, der udgøres af en repræsentant for FAA og en repræsentant for Europa-Kommissionen eller deres respektive stedfortrædere
- B. består af et lige antal deltagere udpeget af FAA og Europa-Kommissionen
- C. mødes mindst én gang om året for at:
 1. føre tilsyn med aktiviteterne i artikel III i dette tillæg
 2. vurdere de opnåede resultater
 3. udarbejde forslag til nye projekter eller fælles aktiviteter, der vedtages som undertillæg til dette tillæg eller som ændringer til undertillæggene, og som PARC forelægger det forvaltningsudvalg, der er nedsat i medfør af artikel IV i bilag 1 til memorandummet, til vedtagelse
 4. efter behov drøfte mekanismer for industriens deltagelse eller henvise spørgsmål vedrørende aktiviteter i medfør af dette tillæg til det forvaltningsudvalg, der er nedsat i medfør af artikel IV i bilag 1 til memorandummet, og
 5. vedtage periodiske analyser og rapporter, som omhandlet i artikel III i dette tillæg, inden offentliggørelse eller distribution.
- D. fastsætter sin egen forretningsorden. Alle beslutninger træffes ved konsensus i formandskabet. Beslutningerne nedfældes skriftligt og underskrives af formandskabet eller dets respektive stedfortrædere
- E. rapporterer til forvaltningsudvalget
- F. nedsætter arbejdsgrupper for enkeltprojekter eller -aktiviteter i medfør af tillægget, hvis relevant. Hver arbejdsgruppe består af et passende og begrænset antal deltagere fra parterne. Arbejdsgrupperne mødes efter behov, udfører de instrukser, PARC giver dem, og aflægger med jævne mellemrum rapport til udvalget.

ARTIKEL V

IMMUNITET OG ANSVAR

Parterne kan behandle spørgsmål om immunitet og ansvar i forbindelse med aktiviteter i medfør af dette tillæg i det relevante undertillæg efter omstændighederne.

ARTIKEL VI

GENNEMFØRELSE

- A. Alt arbejde, der udføres i medfør af dette tillæg, skal efter behov beskrives i undertillæg, som bliver en del af dette tillæg i det øjeblik, de træder i kraft.
- B. Hvert undertillæg beskriver det arbejde, der skal udføres, herunder hvor det skal udføres, og hvor længe det er planlagt til at vare, hvilket personale og andre ressourcer der er nødvendige til gennemførelsen af arbejdet, de anslåede omkostninger og alle andre relevante oplysninger om arbejdet.

ARTIKEL VII

FINANSIELLE BESTEMMELSER

Medmindre andet er fastsat i et undertillæg til dette tillæg, bærer hver part omkostningerne ved sine aktiviteter.

ARTIKEL VIII

KONTAKTORGANER

Følgende kontorer udpeges til samordning og forvaltning af dette tillæg:

- A. For Amerikas Forenede Stater:

Federal Aviation Administration

Office of International Affairs

Africa, Europe & Middle East Office, AEU-10

Wilbur Wright Bldg., 6th Floor, East

600 Independence Avenue, S.W.

Washington, D.C. 20591 - USA

Telefon: + 1 202-267-1000

Fax: + 1 202-267-7198

- B. For Den Europæiske Union:

Direktoratet for Luftfart og Internationale Transportanliggender

Generaldirektoratet for Mobilitet og Transport

Europa-Kommissionen

Rue de Mot 24

1040 Bruxelles - Belgien

Telefon: + 32 2 296 84 30

ARTIKEL IX

OPSIGELSE

Opsigelse af dette tillæg gælder også som opsigelse af alle undertillæg, som parterne har vedtaget i medfør af dette tillæg.

Tillæg 3 til bilag 1

TIL

SAMARBEJDSMEMORANDUM

NAT-I-9406A

MELLEML

AMERIKAS FORENEDE STATER

OG

DEN EUROPÆISKE UNION

SAMARBEJDE MELLEML SESAR OG NEXTGEN OM

IMPLEMENTERINGSÅKTIVITETER OG GLOBAL INTEROPERABILITET

ARTIKEL I

FORMÅL

Formålet med dette tillæg er at gennemføre bilag 1 til samarbejdsmemorandummet NAT-I-9406A mellem Amerikas Forenede Stater og Den Europæiske Union ("memorandummet") ved at fastsætte vilkårene for parternes etablering af samarbejde med det formål at sikre global interoperabilitet i implementeringsprogrammer og -projekter mellem deres respektive moderniseringsprogrammer for lufttrafikstyringen (ATM), NextGen og SESAR, under hensyntagen til civile og militære luftrumsbrugeres interesser.

ARTIKEL II

PRINCIPPER

Samarbejdsaktiviteter i medfør af dette tillæg gennemføres på grundlag af gensidighed efter principperne i memorandumets artikel I, litra C. Et samordningsudvalg for implementering (DCOM) nedsat i medfør af artikel IV i dette tillæg fører tilsyn med gennemførelsen af dette tillæg og udpeger de områder, hvor der er specifikke muligheder for deltagelse i hver parts rådgivende organer, initiativer og implementeringsprogrammer og -projekter. DCOM kan i medfør af artikel IV i dette tillæg foreslå undertillæg, som omhandler de udpegede områder.

ARTIKEL III

ARBEJDSOMRÅDE

- A. Arbejdet omfatter bidrag til at fremme global interoperabilitet med hensyn til parternes ATM-implementeringsaktiviteter. Det kan bl.a. omfatte, men er ikke begrænset til, de aktiviteter, der er anført i litra A, nr.1, til litra A, nr. 3, i denne artikel.
1. Brede samarbejdsområder:
- (a) udveksling af oplysninger og synspunkter med hensyn til den globale harmonisering af de standarder og procedurer, der er nødvendige for ATM-implementering
 - (b) udveksling af oplysninger om NextGens og SESAR's gennemførelsesplaner med sigte på at identificere gennemførelsesprioriteringer og -synergier
 - (c) harmonisering af operationelle procedurer, operationel uddannelse og tekniske krav
 - (d) harmonisering af standardernes gennemførelse
 - (e) synkronisering af de gennemførelsesaktiviteter, der er relevante for interoperabiliteten, når dette kan lade sig gøre
 - (f) identifikation af potentielle mangler og behov i forhold til industriens standarder
 - (g) identifikation af potentielle mangler, risici, problemer og muligheder med hensyn til interoperabilitet og global harmonisering samt udveksling af oplysninger om potentielle anbefalede afhjælpende foranstaltninger
 - (h) identifikation af risici, problemer, prioriteringer og muligheder med henblik på en rettidig programgennemførelse og udveksling af potentielle afhjælpende strategier

- (i) overvågning af risici, problemer og muligheder samt en efterfølgende udveksling af resultaterne fra de respektive foranstaltninger mellem parterne
- (j) fastlæggelse af, hvad der udgør en succes inden for ATM-modernisering og -harmonisering, og overvågning af aktiviteterens status for at sikre denne succes
- (k) udveksling af bedste praksis og erfaringer, både med hensyn til drift og projektstyring, når gennemførelsesaktiviteterne finder sted
- (l) forretningsgrundlag og investeringsbeslutninger
- (m) udveksling af oplysninger om tværgående spørgsmål, som vedrører relevante implementeringsforhold, herunder, men ikke begrænset til, implementeringsspørgsmål i forbindelse med Organisationen for International Civil Luftfart (ICAO), samordning af den tekniske indsats til støtte for forsynings- og gennemførelsesaktiviteter inden for ATM på globalt plan og i ICAO, og
- (n) vurdering af hele livscyklussen og udvikling af strategier for hele livscyklussen set ud fra et implementeringsperspektiv.

2. programfokusområder for samarbejdet:

- (a) kommunikation, navigation og overvågning (CNS), herunder datakommunikations- (USA) og datalinktjenester (EU)
- (b) informationshåndtering, herunder informationshåndtering gennem hele systemet (System Wide Information Management, SWIM) (USA)/(EU), som omfatter:
 - SWIM-styring
 - brug af SWIM-standarder
 - brug af SWIM-tjenester
- (c) styring af indkommende trafik, herunder tidsbaseret lufttrafikregulering (TBFM – USA) / styring af indkommende trafik (AMAN – EU)
- (d) vurdering af programperformance, og tilskyndelsesmekanismer til støtte for gennemførelsen.

For hvert af programfokusområderne skal harmoniseringsrisici, problemer og muligheder identificeres og rapporteres, og hvor det er muligt, skal der udarbejdes forslag til, hvordan disse områder tackles. DCOM kan identificere nye områder for fremtidigt samarbejde i medfør af artikel IV i dette tillæg.

3. Samarbejdsprojekter

Samarbejdsprojekter omfatter de områder, der anses for nødvendige for at afhjælpe interoperabilitets- og harmoniseringsrisici ved gennemførelsen. Samarbejdsprojekter kan omfatte ad hoc-projekter, for hvilke parterne beslutter, at der er behov for fokuseret samordning eller synkronisering.

- B. Efter behov skal parterne på gensidigt grundlag, enten hver for sig eller i fællesskab med henblik på indbyrdes udveksling, dele eller udarbejde analyser og rapporter, der beskriver deres implementeringsprogrammer, -projekter og -aktiviteter i forbindelse med de tekniske og driftsmæssige aspekter af ATM.

ARTIKEL IV

FORVALTNING

I det omfang der er finansieringsmidler til rådighed, iværksætter og forvalter parterne projekter og aktiviteter og sørger for, at det igangværende arbejde forbliver resultatorienteret, pragmatisk og tidsmæssigt relevant, og at overlapninger undgås. Til dette formål nedsættes der et samordningsudvalg for implementering (DCOM), som:

- A. har et formandskab, der udgøres af en repræsentant for Federal Aviation Administration (FAA) og en repræsentant for Europa-Kommissionen eller deres respektive stedfortrædere
- B. består af et passende antal deltagere udpeget af FAA og Europa-Kommissionen
- C. mødes mindst to gange om året for at:
 - 1. føre tilsyn med aktiviteterne i artikel III i dette tillæg
 - 2. vurdere de opnåede resultater
 - 3. foreslå iværksættelsen af nye projekter og aktiviteter, hvis relevant
 - 4. udarbejde forslag til undertillæg eller ændringer af undertillæg til dette tillæg, som DCOM forelægger det forvaltningsudvalg, der er nedsat i medfør af artikel IV i bilag 1 til dette memorandum, til vedtagelse, og
 - 5. overvåge og sikre en effektiv gennemførelse af dette tillæg og efter behov drøfte mekanismer for industriens deltagelse eller henvide spørgsmål til drøftelse i forvaltningsudvalget.
- D. fastsætter sin egen forretningsorden. Alle beslutninger træffes ved konsensus i formandskabet. Beslutningerne nedfældes skriftligt og underskrives af formandskabet eller dets respektive stedfortrædere
- E. rapporterer til forvaltningsudvalget
- F. nedsætter arbejdsgrupper for enkeltprojekter eller -aktiviteter i medfør af tillægget, hvis relevant. Hver arbejdsgruppe består af et passende og begrænset antal deltagere fra parterne. Arbejdsgrupperne mødes efter behov, udfører de instrukser, DCOM giver dem, og aflægger med jævne mellemrum rapport til udvalget.

ARTIKEL V

IMMUNITET OG ANSVAR

Parterne kan behandle spørgsmål om immunitet og ansvar i forbindelse med aktiviteter i medfør af dette undertillæg i det relevante tillæg efter omstændighederne.

ARTIKEL VI

GENNEMFØRELSE

- A. Alt arbejde, der udføres i medfør af dette tillæg, skal beskrives i undertillæg, som bliver en del af dette tillæg i det øjeblik, de træder i kraft.
- B. Hvert undertillæg beskriver det arbejde, der skal udføres af parterne eller de arbejdsgrupper, de udpeger til at udføre arbejdet, herunder hvor arbejdet skal udføres, og hvor længe det er planlagt til at vare, hvilket personale og andre ressourcer der er nødvendige til gennemførelsen af arbejdet, de anslåede omkostninger og alle andre relevante oplysninger om arbejdet.

ARTIKEL VII
FINANSIELLE BESTEMMELSER

Medmindre andet er fastsat i et undertillæg til dette tillæg, bærer hver part omkostningerne ved sine aktiviteter.

ARTIKEL VIII
KONTAKTORGANER

A. Følgende kontorer udpeges til samordning og forvaltning af dette tillæg:

1. For Amerikas Forenede Stater:

Federal Aviation Administration

Office of International Affairs

Africa, Europe & Middle East Office, AEU

Wilbur Wright Bldg., 6th Floor, East

600 Independence Avenue, S.W.

Washington, D.C. 20591 - USA

Telefon: + 1 202-267-1000

Fax: + 1 202-267-7198

2. For Den Europæiske Union:

Europa-Kommissionen

Generaldirektoratet for Mobilitet og Transport

Direktoratet for Lufttransport

Kontoret for det fælles europæiske luftrum

Rue de Mot 24

1040 Bruxelles - Belgien

Telefon: + 32 2 296 84 30

B. Tekniske kontakter mellem programmerne for specifikke aktiviteter etableres som anført i undertillæggene til dette tillæg.

ARTIKEL IX
OPSIGELSE

Opsigelse af dette tillæg gælder også som opsigelse af alle undertillæg, som parterne har vedtaget i medfør af dette tillæg.